

ГОЩАНСЬКА СТАРОВИНА

За теперішнім Глибочком було розташоване слов'янське поселення під назвою Городище, а нині Вали. Тут знайдено кам'яне знаряддя праці, що свідчить про давнє поселення. Вали (колишнє Городище) по колу десь до 5 га по зовнішньому насипу. Внутрішній круговий насип своєрідний «дитинець», де від небезпеки знаходили притулок німецькі старики і діти, а при поразці уцілілі воїни мали для себе останній порятунк. Насипані вали досягають нині до двох метрів і більше, причому зовнішній обведений рівчаком, якого й тепер у дощову пору нелегко перейти. А минули ж тисячоліття. Посередині, старі люди згадують, була глибока криниця, яка поступово завалилась, і росли фруктові дерева (нині вже дички). Видно, люди після навали пішли вглиб лісів. Між іншим, за переказами старих людей, тут були вікові дубові ліси.

За основу села Глибочок взято слова «глибокий» — впадина або «глиб», «глибина». І справді, територію села перетинає вузький яр, який тут називають пруваллям. Насправді ж в цьому місці текла річка Гвилиця з зарослими берегами і грязюкою. Десь до 1985 року тут стільки було підземних джерел! Зокрема, навпроти Степи Гончарук аж чотирь. І яка то була чиста джерельна вода!

Про село Жаврів офіційних даних немає, але існує легенда, що тут були вибалки та яри, і як їхав у гості француз, то його весь час в кареті підкидало. От він запитав іздового: чого так трясє, а той відповів: «Бо яри!». А в французській мові «Ж» в словах господарює, то той закричав «Жяр». Та й пішло — Жаврів.

На околицях сіл є різні урочища. Найбільші з них Довгий лан, — бо селянський наділ був у вигляді довгої смуги. Круглик — це урочище, на відміну від довгого лану, мало округлу форму і було невеликим. З протилежної сторони Глибочка — Кляпин. Назва його походить від слова «кляп» (перепона) — мається на увазі непрохідне болото, яке й донині дає про себе знати. За ним — Грабовець. За словами Юхима Гайдюка, це урочище носить таку назву тому, що тут були колись граби і дуби, але грабів більше. Він пам'ятає навіть й місце розташування урочища по своїх прикметах: ямках, вибалках, горбах. Потім — Голубщина, Красільщина, Островщина, Юрківщина, Дрензельщина, Бочанищина і т. д. Ці урочища названі на честь господарів-поляків, які одержали згадані поля під час свого господарювання. Паньки, Льоньків ліс — це вже назви, які виникли в кінці XIX — на початку XX століть. Урочище Горби — від того, що горбиста місцевість. Залози (бо в долині знаходились зарослі лози), і як треба було поїхати в Сіянци чи Кураж, то обов'язково слід проїхати

Глибокий яр

Лозами.

Певний інтерес викликає напівзабутий куточок Мочихвіст. Про нього розповідав покійний Гаврило Войтюк Євгену Жигальському. Ця місцевість мала непривабливий вигляд своєю грязюкою. Не так-то легко було перейти через місток в сусіднє село. Отож не один з них скаржився, що як не їхав з осторогою, а всеодно копі вмочили хвосту. Звідси й Мочихвіст.

А ось інші урочища: Мокрець, Придатки, Гайок... Мокрець — бо там завжди мокро. Придатки — бо додавали землю, кому не вистачало, так як воно знаходилося зразу ж за селом.

Цікаво, чому сусіднє село Кураж Острівського району носить таку назву? Кажуть, як спалили кочівники село, то хати були більше з дубів і довгодовго куріли. Тому-то й Кураж.

А село Борщівка (на місці спаленої Борщівки) називалося так, бо там жила жінка, яка варила завжди борщ, і люди, які їхали в Крим по сіль, ставали в неї на перепочок. Їх було багато, тому вона й варила чимало борщу, щоб усіх нагодувати. А потім тут поселились ще й поляки, і виросло велике село.

Тут же, біля Борщівських хutorів, урочище Пашкевичова річка. Так от, його дочка І. Є. Соловйова і нині живе. Її батько тримав цю землю, був її господарем.

В Глибочку є фігура — історичний пам'ятник XIX століття. Вола увічнює пам'ять його власника — Ігнатія Закревського. Пам'ятник спорудже-

ний 3 травня 1820 року. На ньому ми бачимо розп'яття Ісуса Христа з написом (а його нам переклала з польської мови І. Є. Соловйова): «Смерть є початком безсмертя. Якими б важкими чи легкими стежками тобі ходити, жити в славі чи в біді, але будь завжди розумним, не будь злим, бо все ж справедливість є на землі. Ігнатій Закревський».

Той масив, що в Глибочку навпроти фігури, називається Закревщина. Це, видно, був панський наділ І. Закревського чи його нащадків. Цікава деталь: Т. Г. Шевченко приятелював із Закревськими. Можливо, і був паросток його роду?

Все потребує розгадки. Чому, скажімо, розповідають старі люди, що на місці нинішнього зерноскладу знаходили чимало людських кісток при копанні траншеї для фундаменту? Штучні чи природні (а вони на природні зовсім не схожі) горби, що знаходяться на території ставу? Що було в тих підвищених місцях, які знаходяться на захід від Городища, тобто Вали? А Вали — це взагалі історична загадка, видно, ще з кам'яних часів, бо тут знаходили знаряддя і каменю.

Багато ще нам слід вивчити, дізнатися про все і нашвидкоруч цього не зробить. Історія наших сіл — сива давнина. І щоб дійти до істини — слід немало попотіти, як кажуть у народі, не один "д солі з'їсти.

Ольга КОНДРАТЮК,
вчителька Жаврівської
НСШ.